

הכשרת התנור – לשיטת רבינו הזקן

1 שוע"ר סי' תנא

ו כלי חרס אין לו תקנה על ידי הגעלה, שהתורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו.
ז ומכל מקום קבלו חכמים שיש לכלי חרס הכשר על ידי ליבון באור, דהיינו שיסיקנו כל כך עד שיהיו ניצוצות ניתזים ממנה, שאז נשרף ונכלה כל האיסור הבלוע בתוכו.

י יכול למלאותו גחלים מבפנים וישהה אותם בתוכו עד שאם יגע אדם בצד החיצון של הכלי יהיה היד סולדת בו ... שהרי כלי מתכות הן נכשרין על ידי הגעלה, וליבון קל הזה אינו גרוע מהגעלה.

יג אם נשתמש בהן חמץ על ידי האור ... כל כלי שנבלע בו החמץ על ידי חום האש בלבד שלא על ידי משקה, אינו נפלט ממנו אלא על ידי חום האש בלבד, דהיינו שילבנו באור יפה יפה עד שיהיו ניצוצות מנתזין ממנו או עד שתשיר קליפתו העליונה, שאז בודאי נשרף כל האיסור הבלוע בתוכו. ויש חולקין על זה ואומרים, שכל הכלים שבלעו חמץ קודם הפסח אפילו על ידי האור בלבד הרי הן נכשרין על ידי הגעלה, דכיון שבשעת בליעתן בלעו דבר היתר ואח"כ כשמגיע זמן איסורן כבר אין האיסור בעין אלא הוא בלוע בתוכו, לפיכך הקילו להכשירן על ידי הגעלה בלבד. והעיקר כסברא הראשונה [אבל אם נבלע בהם על ידי האור דבר היתר ואחר כך נעשה איסור, כגון שנצלה עליהם בשר לבדו שהוא היתר ואחר כך נבלע בהן חלב, הרי הן נכשרין על ידי הגעלה].

סז אבל אם הניח שם [בתנור של חמץ] תבשיל בקדירה אפילו היה התנור חם ... יש להתיר אם ברי לו שמקום מושבה היה נקי, שלא היה שם משהו חמץ בעין, שהאיסור הבלוע בתנור אינו נפלט לקדירה שעליו, כמו שנתבאר ביורה דעה סי' צ"ב שאין איסור בלוע יוצא מדופן לדופן בלא רוטב.

2 שוע"ר סי' תסא

א תנור שאפו בו חמץ, כשרוצה לאפות בו מצה, צריך להכשירו על ידי ליבון באור, כדין כלי חרס שאין לו הכשר אלא על ידי ליבון, לפיכך צריך להסיקו כל כך עד שיהיו ניצוצות ניתזין ממנה, שבפחות מכן אינו נקרא ליבון גמור כמו שנתבאר בסי' תנ"א. וצריך לזהר שילכו הגחלים על פני כולו.

3 שוע"ר סי' תצד

טז והנוהגים לאפות לחם נילוש בחלב או בחמאה, יזהרו כשמסיקין התנור קודם האפייה שיסיקוהו יפה בענין שיהיו ניצוצות ניתזין ממנו כדי להפליט ממנו את רוטב של בשר שנשפך עליו לפעמים ונבלע בתוכו (ושיהיו הגחלים מהלכים על פני כולו עיין סי' תס"א).

וכן יזהרו ליקח מרדה חדשה להוציא בה לחם זה מן התנור ולא יוציאוהו במרדה שמוציאין בה שאר כל הלחמים שאינן של חלב ... ואף שאם עבר ועשה כן מותר לאכול לחם שהוא עם בשר, לפי שהוא נותן טעם בר נותן טעם של היתר כמו שנתבאר ביורה דעה סימן צ"ד, מכל מקום הרי לכתחלה אסור לעשות נותן טעם בר נותן טעם כמו שנתבאר ביורה דעה סי' צ"ה.

4 שוע"ר סי' תקט סי"א-ב

מותר ללבן ... כלי ברזל שאפו בו מאכל של גבינה, כדי לאפות בו ביום מאכל של בשר ... מחממו כדי לאפות בו ... שאין צריך ללבנו היטב עד שיהא ניצוצות ניתזים ממנו אלא די לו בליבון קל ... הוא מחממו כדי לאפות בו.

5 שו"ע יו"ד סימן צה

א דגים שנתבשלו או שנצלו בקדירה של בשר רחוצה יפה, שאין שום שומן דבוק בה, מותר לאכלה בכותח, משום דהוי נותן טעם בר נותן טעם דהיתרא.

ב ביצה שנתבשלה במים בקדירה חולבת, מותר לתת אותה בתוך התרנגולת אפילו לכתחלה. הג"ה, ויש מחמירין בצלייה ובישול לאסור נותן טעם בר נותן טעם. והמנהג לאסור לכתחלה, ובדיעבד מותר בכל ענין.

6 ש"ך שם

ג והמנהג לאסור לכתחלה. לאכלו בכותח, ובדיעבד מותר אם נתן בכותח, אבל לבשול לכתחלה בקדרה של בשר כדי לאכלן בכותח אסור אפילו להמחבר וסייעתו.

7 תורת חטאת כלל נז-ח ס"ג

וכתב בהג"ה סמ"ק דאין להתיר נ"ט בני"ט אלא בדיעבד, והכי דייק לשון הגמרא דגים שעלו בקערה של בשר אבל אסור ליתנם לכתחלה בקערה של בשר אם דעתו לאכלו אחר כך בחלב.